Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18

Fylke: Sogn og Fjordane

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Gloppen

Emne: Jùletre og jùlehalm

Bygdelag: Nordfjord

Oppskr. av: Sören Ryssdal född 1880

Gard: född på Ryssdal

(adresse): Sandane i Nordfjord

G.nr. 1 Br.nr. 2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1 - Det er nå vanleg å ha jùletre her.

2 - Eine og annen byrja med jùletre i 1880 åra, og auka på i 90 åra. Fyrst etter 1900 blei det vanleg

3 Det var fyrst etter 1900 at det blei brùkt jùletre i Kyrkja eller andre fester. Det blei til ùt gjennom åra at en i kvar skùlekrins skipa til ein jùletrefest i skùlehùset. Kyrkja blei og nå vanleg pynta med eit jùletre til högmessedagane i jùlehelga

4 Det vart gjort mest mogeleg for å pynte opp i stova i jùlehelga. Til dette blei nytta ymse slag, utan at det var regel for kva man skulle brùkke. Etter pyntbrens smak. Kùnne det bestå av papir og gröne barkvistar og gran eller einer.

5 Dette Kùnne bli gjort og om ein hadde jùletre.

6 Det var den enkeltes smakje kor stort treet skulle vare. Det Kùnne vore omlag fra 1.90 m og nedover til små, som blei sett på eit bord

2

7 Jületreet blei pynta med kulört papir, glaskuler, sölvtråd, fruktar og kjeksen av ymse slag med meir.
6. Det blei alltid pynta med ljos.

8 Der borna var så store at dei greidd dette, var det dei som pynta jületreet, elles måtte det bli gjort av dei vaksne.

9 Svart på i nr 6. Dei store trea stod i fot på golvet.

10 Ljosa blei kveikt til ulike tider, gjerne i 19 tida om jülofta. Det kunne og bli kveikt jüledag og andre jüledagskveldane. Nyttårskvelden blei det alltid kveikt. Stod treet så lenge og der var ljos att på treet blei dei[illegible] nedbrende trekongsdagen.

11 Der som der var sopass mange born og vaksne at dei klarte laga ring, var det vanleg at man lagde kjede og sang rundt treet var dette var kveikt. Songarne var dei vanlege kjende jülesongar av ymse slag som gav meir fest og höjtid.

12 Nokon regel for kor lenge treet skulle stå var det ikkje nokon fast regel for. Nos enkelte stod det kanskje heilt til tjuendedagen

13 Her blei det vanleg brükt tre av fürü; men og av gran, også einer blei brükt.

14 Borna fekk löv å hente seg godt[illegible] av treet jülofta og noko dei tider ~~ljosa~~ blei kveikt. Resten om der var noko att, når treet avpluikka pyntene og flytta üt. Ein sa da: „Å plundre treet.

15 Det var ikkje brükt künstige juletre her.
16 Svar. Nei nr 1 - 2 - 3 - 4 også nei, da hadde ikkje blei brükt
Der blei brükt einer pa golvet jülofta.

3915
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING